

תרגיל מספר 5 מבנים אלגבריים

להגשה עד 4.12.2014

1. הוכח/הפרך כי H היא ת"ח של G במקרים הבאים

(א) $H = \{a + ai \mid a \in \mathbb{R}\} \subseteq \mathbb{C} = G$
פתרון: ת"ח כי $a+ai, b+bi \in H$ אזי $(a+ai) - (b+bi) = (a-b) + (a-b)i \in H$

(ב) $H = m\mathbb{Z}_n = \{mz \mid z \in \mathbb{Z}_n\} \subseteq \mathbb{Z}_n = G$
פתרון: ת"ח כי $mz_1, mz_2 \in H$ אזי $mz_1 - mz_2 = m(z_1 - z_2) \in H$

(ג) $H = \{A \in \mathbb{F}^{n \times n} \mid |A| \neq 0\} \subseteq \mathbb{F}^{n \times n} = G$
פתרון: לא ת"ח כי $I, -I \in H$ אבל $I - I = 0 \notin H$

(ד) תהא G חבורה ו $n \in \mathbb{N}$. $H = \{g^n \mid g \in G\}$
פתרון: לא. למשל $G = S_3$ ו $n = 3$ אזי $H = \{id, (1, 2), (2, 3), (1, 3)\}$ אינה ת"ח כי אין סגירות.

(ה) תהא G חבורה חילופית ו $n \in \mathbb{Z}$. $H = \{g^n \mid g \in G\}$
פתרון: ת"ח כי $g_1^n, g_2^n \in H$ אזי $g_1^n (g_2^n)^{-1} = g_1^n (g_2^{-1})^n = (g_1 g_2^{-1})^n \in H$ כאשר המעבר האחרון נכון בגלל ש H חילופית. בנוסף $e^n = e \in H$

2. תהא G עם $n > 2$ איברים. הוכח כי לא קיימת $H \leq G$ עם $n - 1$ איברים.

פתרון: נניח בשלילה כי קיימת $H \leq G$ עם $n - 1$ איברים. אזי קיים איבר יחיד $g \in G \setminus H$.

כיוון שב H יש לפחות 2 איברים אזי קיים $e \neq h \in H$. בנוסף $gh \in H$ כי $gh \neq g$ אבל H ת"ח ולכן קיים $h^{-1} \in H$ וגם מתקיים סגירות H $g = (gh)h^{-1} \in H$. סתירה

3. תהא G חבורה $H_1, H_2 \leq G$ הוכח כי

$$[H_1 \subseteq H_2 \vee H_2 \subseteq H_1] \iff [H_1 \cup H_2 \leq G]$$

פתרון: הכיוון $(\implies)$ טריוואלי. נוכיח את הכיוון $(\impliedby)$: נניח בשלילה כי $[H_1 \cup H_2 \leq G]$ אבל $H_1 \not\subseteq H_2 \wedge H_2 \not\subseteq H_1$

אזי קיימים $h_1 \in H_1 \setminus H_2, h_2 \in H_2 \setminus H_1$. כיוון ש $h_1, h_2 \in H_1 \cup H_2$ אזי גם $h_1 + h_2 \in H_1 \cup H_2$ כי מניחים כי זוהי ת"ח.

כעת מהגדרת איחוד נובע כי $h_1 + h_2 \in H_1$ או $h_1 + h_2 \in H_2$. בה"כ $h_1 + h_2 \in H_1$ כיוון ש $h_1 \in H_1$ אזי גם $-h_1 \in H_1$ ואז $-h_1 + (h_1 + h_2) = h_2 \in H_1$ כי H_1 חבורה. סתירה לכך ש $h_2 \notin H_1$.

הבהרות לסימונים:

1. $\mathbb{N} = \{1, 2, 3, \dots\}$ היא קבוצת המספרים הטבעיים
2. $\mathbb{Z} = \{0, \pm 1, \pm 2, \pm 3, \dots\}$ היא קבוצת המספרים השלמים
3. $\mathbb{R}$ היא קבוצת המספרים הממשיים
4. $\mathbb{C} = \{x + iy \mid x, y \in \mathbb{R}, i^2 = -1\}$ היא קבוצת המספרים המרוכבים. בהקשר שלנו זוהי חבורה חיבורית (הפעולה היא חיבור מספרים).
5. $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$ היא הקבוצה של כל השאריות האפשריות בחלוקה ב n . בהקשר שלנו זוהי חבורה חיבורית (הפעולה היא חיבור מודולו n).
6. $\mathbb{F}^{n \times n}$ היא קבוצת כל המטריצות הריבועיות $n \times n$ עם מקדמים בשדה $\mathbb{F}$. בהקשר שלנו זוהי חבורה חיבורית (הפעולה היא חיבור מטריצות). להגדרת שדה אפשר להסתכל בוויקיפדיה.
7. עבור $A \in \mathbb{F}^{n \times n}$ נהוג לסמן $|A|$ כדטרמיננטה של A . להגדרת דטרמיננטה אפשר להתסכל בוויקיפדיה.
8. S_3 היא חבורת התמורות מהקבוצה $\{1, 2, 3\}$ לעצמה.
9. עבור חבורה G . הפירוש של הסימון $H \leq G$ הוא ש H היא תת חבורה של G .
10. הסימון $H_1 \subseteq H_2$ פירושו שהקבוצה H_1 מוכלת בקבוצה H_2 . כלומר שאם איבר ששייך ל H_1 אז בהכרח הוא שייך ל H_2 .
11. הסימון $\iff$ היא קשר לוגי של "אם ורק אם" כלומר שאם צד ימין מתקיים אז צד שמאל מתקיים. בנוסף, אם צד שמאל מתקיים אז צד ימין מתקיים.
12. $G \setminus H = \{x \in G \mid x \notin H\}$ פירושו ההפרש בין G ל H .
13. $H_1 \cup H_2 = \{x \mid x \in H_1 \vee x \in H_2\}$ פירושו האיחוד בין הקבוצה H_1 לקבוצה H_2 .
14. הסימון $\vee$ הוא הקשר הלוגי "או"